

Методика за изчисляване на Брутния еквивалент на безвъзмездната помощ за крайни получатели за микрокредитиране със споделен риск, финансиран със средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020

Съдържание на документа

1.	Обхват и приложение на методиката	2
2.	Общи допускания.....	3
3.	Изчисляване на БЕБП	4
3.1.	Елементи за изчисляване на БЕБП:.....	4
3.2.	Основни стъпки при изчисляване на БЕБП:.....	6
А)	Определяне на основния лихвен процент:.....	6
Б)	Идентифициране на приложимия марж за определяне на референтния лихвен процент:	7
В)	Определяне на скотов процент и на нетна настояща стойност:	7
Г)	Изчисляване на БЕБП:.....	7

1. Обхват и приложение на методиката

Микрокредитирането по настоящия продукт се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.). В тази връзка финансовият посредник следва да се увери, че с предоставеният микрокредит няма да бъде надхвърлен таванът на помощите de minimis и че са спазени всички останали условия на посочения регламент.

За целите на спазване на посочения таван помощта се изразява като парични безвъзмездни средства.

С оглед на посоченото настоящата методика съдържа указания относно изчисляването на brutния еквивалент на безвъзмездната помощ (БЕБП). За целите на методиката БЕБП означава размерът на помощта, предоставена чрез финансови инструменти приравнен на помощ, ако тя е била предоставена на бенефициера под формата на безвъзмездни средства, преди приспадането на данъци или други такси.

Защо е необходимо БЕБП да бъде изчислен:

i) Съгласно условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията помощта се счита за „прозрачна“ (освободена от изискването за одобрение по чл. 107 и 108 от Договора¹), ако brutният еквивалент на безвъзмездна помощ може да бъде изчислен точно и предварително, без да е необходима каквато и да било оценка на риска;

ii) Елементът на помощ, съдържащ се в съответния микрокредит, заедно с другите получени помощи от крайния получател и от предприятията, с които крайният получател е „едно и също предприятие“, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява автомобилни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

iii) В Регламент (ЕС) № 1407/2013 се съдържат следните правила за кумулиране на помощта:

- Помощта de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, може да се кумулира с помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията до тавана, установен в посочения регламент (500 000 евро);
- Помощта de minimis не се кумулира с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с регламент за групово освобождаване или с решение, приети от Комисията.

Методиката следва да се спазва и прилага от финансовите посредници съгласно условията които са заложили в Оперативното споразумение с ФМФИБ, като ФМФИБ ще следи за нейното коректно прилагане в процеса на мониторинг на изпълнението на финансовите инструменти, включително по отношение на отчитане на предоставената помощ, като при необходимост методиката може да бъде актуализирана.

¹ Договорът за функционирането на Европейския съюз, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>

2. Общи допускания

- Помощта се смята за отпусната в момента, когато законовото право да получи помощта е предоставено на предприятието, съгласно приложимия национален правен режим, независимо от датата на плащане на помощта на предприятието. Помощта се изразява като парични безвъзмездни средства и всички използвани стойности са в брутно изражение, т.е. преди облагане с данъци или други такси. В случаите, в които помощта се отпуска под форма, различна от безвъзмездна помощ, размерът на помощта е БЕБП. Първоначално изчислената стойност на БЕБП не подлежи на промяна в следствие на промяна в рейтинга на предприятието за срока, в който е валидна помощта.

- Помощ, изплащана на траншове, се дисконтира към момента на нейното предоставяне. Лихвеният процент, който се използва за дисконтиране, е дисконтовият процент, приложим към момента на отпускане на помощта съгласно Съобщението на Комисията относно преразглеждането на метода за определяне на референтните и дисконтовите лихвени проценти².

- В случаите на минимална помощ, помощта не се кумулира (натрупва) с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с регламент за групово освобождаване или с решение, приети от Комисията. Помощ *de minimis*, **която не е предоставена за конкретни допустими разходи или не може да бъде свързана с такива, може да се кумулира** с друга държавна помощ, предоставена съгласно регламент за групово освобождаване или с решение, приети от Комисията.

- В случаите на помощ, попадаща в обхвата на груповото освобождаване (чл. 8, пар. 3 и 4 от Регламент 651/2014):

- помощите **с установими допустими разходи**, които са освободени от задължението за уведомяване по смисъла на регламента, могат да се натрупват със: а) всякаква друга държавна помощ, доколкото тези мерки засягат различни установими допустими разходи; б) всякаква друга държавна помощ във **връзка със същите допустими разходи**, които се припокриват частично или напълно, само ако това натрупване не води до надхвърляне на най-високия интензитет на помощта или най-високия размер на помощта, приложими за тази помощ съгласно регламента.

- помощите **без установими допустими разходи**, които са освободени от задължението за уведомяване съгласно **членове 21, 22 и 23** от регламента, **могат да се натрупват с всякаква друга държавна помощ с установими допустими разходи**. Помощите без установими допустими разходи могат да се натрупват с всякаква друга държавна помощ без установими допустими разходи до най-високия съответен праг за цялото финансиране, определен в конкретните условия за всеки отделен случай по силата на настоящия или друг регламент за групово освобождаване или с прието от Комисията решение.

² [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52008XC0119\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52008XC0119(01))

3. Изчисляване на БЕБП

Тъй като настоящият продукт е за микрокредитиране БЕБП на предоставяните микрокредити се изчислява по реда на чл. 4, пар. 3 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, съгласно който помощта под формата на заеми се счита за прозрачна помощ de minimis, ако:

а) крайният получател не е субект на процедура по обявяване в несъстоятелност, нито отговаря на критериите на националното право, за да бъде подложен на процедура по обявяване в несъстоятелност по искане на неговите кредитори. В случай на **големи предприятия** крайният получател трябва да бъде **в положение, съответстващо най-малко на кредитен рейтинг В-; и**

б) заемът е гарантиран с обезпечение, покриващо най-малко 50 % от неговия размер, като заемът възлиза на 1 000 000 EUR (или 500 000 EUR за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) за период от пет години или на 500 000 EUR (или 250 000 EUR за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) за срок от десет години; ако даден заем възлиза на по-малко от тези суми и/или се предоставя за срок, по-кратък от съответно пет или десет години, брутният еквивалент на безвъзмездна помощ за този заем се изчислява като съответна част от приложимия таван, определен в член 3, параграф 2; **или**

в) брутният еквивалент на безвъзмездна помощ е изчислен въз основа на референтния процент, приложим към момента на отпускане на помощта.

Изискването по буква „а“ се проверява чрез попълването на Контролен лист за определяне допустимостта на краен получател (Приложение към Оперативното споразумение). Изискванията по букви „б“ и „в“ са алтернативни, като по настоящия продукт се прилагат изискванията по буква „в“, тъй като по продукта не са налице минимални изисквания за обезпечение.

Съгласно параграф 15 от Преамбюла на Регламент (ЕС) № 1407/2013, за да се изчисли брутният еквивалент на безвъзмездна помощ за видовете прозрачна помощ, различна от безвъзмездните средства и помощта, изплащана на траншове, е необходимо да се използват пазарните лихвени проценти, преобладаващи към момента на предоставянето на тази помощ, като за пазарни лихвени проценти за целите на регламента, следва да се приемат референтните лихвени проценти, определени в Съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтови лихвени проценти (ОВ С 14, 19.1.2008 г., стр. 6) (Съобщението).

3.1. Елементи за изчисляване на БЕБП:

С оглед определяне на БЕБП следва да се вземат предвид следните елементи:

Основен лихвен процент:

Основният лихвен процент се определя по метода, описан в Съобщението. Съгласно посочения метод основният лихвен процент се актуализира всеки път, когато осредненият лихвен процент, изчислен за трите предходни месеци се отклонява с повече от 15 % от действащия в момента процент. Този нов лихвен процент влиза в сила от първия ден на втория месец, следващ месеците, за които се отнася изчислението.

Актуализираният основен лихвен процент и датата, от която влиза в сила се публикува на следните интернет адреси:

<http://stateaid.minfin.bg/bg/page/424>;

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Въз основа на посочения лихвен процент се формират референтният и дисконтовият лихвени проценти, като се добавя съответният марж, посочен в съобщението. Тъй като съгласно чл. 4, пар.3, буква „в“ от Регламент (ЕС) № 1407/2013 БЕБП се изчислява въз основа на референтния процент, приложим към момента на отпускане на помощта, **при проверката за спазване на прага на минималната помощ и при залагане на БЕБП в договора за кредит, задължително се извършва проверка относно актуалния основен процент, посочен на горните интернет адреси.**

Марж:

Тъй като рисковата/рейтинг категорията и нивото на обезпеченост може да се различават при съответните предприятия, следва да се извърши индивидуална оценка на всеки потенциален кредитополучател, за да се установи пазарният лихвен процент, приложим към него и за да се изчисли неговият индивидуален БЕБП.

За тази цел се прилагат маржове, които представляват базисни пунктове, които се добавят към основния лихвен процент и са в зависимост от рейтинга на съответното предприятие и от предложените от него обезпечения. Съгласно Съобщението се прилагат следните маржове:

Маржове по заемите в базисни пунктове			
Рейтинг категория	Обезпеченост		
	Висока	Нормална	Ниска
Силен (AAA-A)	60	75	100
Добър (BBB)	75	100	220
Задоволителен (BB)	100	220	400
Слаб (B)	220	400	650
Лош/Финансови затруднения (ССС и по-нисък)	400	650	1000

Под нормална обезпеченост следва да се разбира степента на обезпеченост, изисквана от финансовите/кредитните институции като гаранция за отпуснатия от тях заем съгласно кредитните им правила. Степента на обезпечение следва да се оценява като загубата в случай на неизпълнение (Loss Given Default — LGD³), което представлява очакваната загуба, измерена в проценти от експозицията на длъжника, имайки предвид възстановимата стойност на активите, дадени като обезпечения и на активите при несъстоятелност; вследствие на това, LGD е обратно пропорционална на стойността на обезпеченията.

За целите на определяне на приложимия марж се приема, че „висока“ обезпеченост е LGD, по-ниска или равна на 30 %, „нормална“ — LGD, между 31 % и 59 %, а „ниска“ — LGD, по-висока или равна на 60 %.

За заематели, които нямат кредитна история или рейтинг основаващ се на счетоводния баланс, като някои предприятия, създадени със специални цели или нови предприятия, основният лихвен процент следва да се увеличи с най-малко 400 базисни пункта (в зависимост

³ За повече подробности относно понятието „загуба в случай на неизпълнение“ (LGD) виж Базел II: Международно сближаване на основните мерки и основните стандарти: пълната версия на преработения правен документ е достъпна на: <http://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf>, както и Трета част от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета.

от обезпеченията, с които разполага) и маржът никога не може да бъде по-нисък от този, който би се приложил към дружеството-майка собственик на заемателя.

Съгласно Съобщението не е необходимо рейтингът да бъде взет от специални рейтинг агенции. Националните системи за рейтинг или системите от рейтинги, използвани от финансовите/кредитните институции, при определяне на наказателната лихви са допустими на равни начала⁴.

Във връзка с горното в тримесечните доклади за отпуснатите кредити финансовите посредници следва да попълнят и информация за рисковата/рейтинг категорията на крайния получател, както и за обезпеченията по микрокредита.

Референтен процент:

Референтният лихвен процент се използва за определяне на пазарния лихвен процент, който кредитополучателя би платил.

Референтният лихвен процент се изчислява като към основния лихвен процент се добавя маржа определен за конкретното предприятие.

Прилага се референтния лихвен процент, който е приложим към датата на отпускане на помощта (датата на сключване на договора за кредит).

Договорен лихвен процент:

Договорният лихвен процент, приложим към Микрокредитите е средно-претеглената стойност на (i) начисления лихвен процент от ФП, приложим за осигуреното от него Съфинансиране и (ii) лихвения процент, приложим за финансирането, предоставено от ФМФИБ, който възлиза на 0%.

Скотов лихвен процент:

Съгласно чл. 3, пар. 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 помощ, изплащана на траншове, се сконтира към стойността ѝ към момента на нейното предоставяне. Лихвеният процент, който се използва за сконтиране, е скотовият процент, приложим към момента на отпускане на помощта.

Съгласно Съобщението, като скотов процент се използва основният лихвен процент, увеличен с фиксиран марж от 100 базисни пункта.

Обменен курс:

Праговете за минимална помощ са определени в Регламент (ЕС) № 1407/2013 в евро. В тази връзка, когато кредитът се отпуска в лева за проверка на спазване на прага, БЕБП се обръща в евро при прилагане на курса на Европейската централна банка (<https://www.ecb.europa.eu/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-bgn.en.html>).

3.2. Основни стъпки при изчисляване на БЕБП:

А) Определяне на основния лихвен процент:

Проверете актуализирания основен лихвен процент и датата, от която влиза в сила на посочените в т. 3.1. интернет адреси: <http://stateaid.minfin.bg/bg/page/424>; http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁴ За сравнение между най-често използваните механизми за кредитен рейтинг, вж. напр. таблица 1 в Работен документ № 207 на Банката за международни разплащания: <http://www.bis.org/publ/work207.pdf>

Б) Идентифициране на приложимия марж за определяне на референтния лихвен процент:

- Проверете дали е наличен кредитен рейтинг за кредитополучателя, неговата кредитна история и нивото на предлаганото обезпечение (ако има такива). Съответно приложете вашия вътрешнорейтингов подход (в случай, че е приложимо) и определете стойността на LGD.
- Определете приложимия марж съгласно таблицата по-горе в т. 3.1.
- Добавете маржа към основния лихвен процент по горната стъпка, за да получите референтния лихвен процент.

В) Определяне на сконтов процент и на нетна настояща стойност:

За да се изчисли нетната настояща стойност на лихвените плащания, с други думи общата стойност на помощта за целия срок на кредита, дисконтовият лихвен процент се определя на база на основния лихвен процент за България към дадения момент, увеличен със 100 базисни пункта, в съответствие със Съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтни и сконтови лихвени проценти.

Г) Изчисляване на БЕБП:

За изчисляване на БЕБП на заема може да се използва по аналогия следната формула⁵:

$$GE = \sum_{i=1}^n AGGE_i$$

$AGGE_i = CO \times S\% \times ADF$, където:

GE – БЕБП за срока на кредита (n)

$AGGE_i$ – настоящата стойност на БЕБП за съответната година (i)

CO – остатъчният размер на главницата в началото на всяка година от срока на кредита

S% - лихвени ползи за крайния получател или разликата между (1) основния лихвен процент за страната плюс маржа за съответното предприятие, калкулирани на база на методологията, описана по-горе, и (2) годишния договорен лихвен процент, определен за съответния микрокредит (средно-претеглената стойност на (i) начисления лихвен процент от ФП, приложим за осигуреното от него Съфинансиране и (ii) лихвения процент, приложим за финансирането, предоставено от ФМФИБ, който възлиза на 0%), начисляван в края на годината. Прилагат се референтният лихвен процент и договорният лихвен процент, към датата на отпускане на кредита.

ADF – годишният дисконтов фактор, който се смята на база на основния лихвен процент за страната, увеличен с фиксиран марж от 100 базисни пункта.

Годишният дисконтов фактор за първата година $e = 1 / (1 + DR)$.

Годишният дисконтов фактор за втората и следващите години $e = 1 / (1 + DR)^i$, където i – обозначава порядността на годината, за която се изчислява дисконтовия фактор.

Пример 1. Заем без гратисен период

Заемът се изплаща на равни вноски, започващи от първата година от срока на кредита. БЕБП се изчислява като главницата в началото година се умножава по лихвената субсидия (разликата между референтния лихвен процент и договорения лихвен процент) и дисконтовия фактор за съответната година. Така за кредит:

- (i) в размер от 20 000 евро;
- (ii) с продължителност от 10 години и изплащане с равни вноски;
- (iii) договорен лихвен процент от 3%;

⁵http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/archive_docs/cash_en.html

(iv) референтен лихвен процент за предприятието: 650 базисни пункта (при слаб кредитен рейтинг и ниска обезпеченост) + 0,79 % (основен лихвен процент за България към ноември 2016) = 7,29% и

(v) лихвени ползи за крайния получател: 7,29% - 3% = 4,29%

(vi) дисконтов лихвен процент: 100 базисни пункта + 0,79 % = 1,79%

настоящата стойност на БЕБП за срока на кредита е, както следва:

(1) EUR 20 000 x 0.043/1.018 = EUR 844,8

(2) EUR 18 000 x 0.043/(1.018)² = EUR 746,9

(3) EUR 16 000 x 0.043/(1.018)³ = EUR 652,15

(4) EUR 14 000 x 0.043/(1.018)⁴ = EUR 560,54

(5) EUR 12 000 x 0.043/(1.018)⁵ = EUR 471,97

(6) EUR 10 000 x 0.043/(1.018)⁶ = EUR 386,4

(7) EUR 8 000 x 0.043/(1.018)⁷ = EUR 303,6

(8) EUR 6 000 x 0.043/(1.018)⁸ = EUR 223,7

(9) EUR 4 000 x 0.043/(1.018)⁹ = EUR 146,5

(10) EUR 2 000 x 0.043/(1.018)¹⁰ = EUR 71,95

Общата сума на БЕБП за срока на кредита е EUR 4 408,51

Пример 2. Заем с гратисен период

Размер на кредита 20 000 евро със срок от 10 години, както в горния пример. Гратисен период за първите две години от срока на кредита. Кредитът се изплаща на равни вноски от EUR 2 500 от третата година до края на срока на кредита. Настоящата стойност на БЕБП за всяка година от срока на кредита е, както следва:

(1) EUR 20 000 x 0.043/1.018 = EUR 844,8

(2) EUR 20 000 x 0.043/(1.018)² = EUR 829,9

(3) EUR 20 000 x 0.043/(1.018)³ = EUR 815,2

(4) EUR 17 500 x 0.043/(1.018)⁴ = EUR 700,7

(5) EUR 15 000 x 0.043/(1.018)⁵ = EUR 589,96

(6) EUR 12 500 x 0.043/(1.018)⁶ = EUR 482,94

(7) EUR 10 000 x 0.043/(1.018)⁷ = EUR 379,5

(8) EUR 7 500 x 0.043/(1.018)⁸ = EUR 279,6

(9) EUR 5 000 x 0.043/(1.018)⁹ = EUR 183,1

(10) EUR 2 500 x 0.043/(1.018)¹⁰ = EUR 89,94

В този случай, общата сума на БЕБП за срока на кредита е EUR 5 195,64.

Д) Актуализиране на БЕБП:

БЕБП се изчислява еднократно към момента на сключване на договора за кредит. БЕБП ще се актуализира, само когато се изменят условията на договора за кредит, имащи отношение към изчисляване БЕБП, основно размера на заема, гратисния период или периода на погасяване. Актуализациите на БЕБП следва да бъдат докладвани в тримесечния доклад, който подлежи на представяне от финансовия посредник.

4. Изменение на настоящата Методика:

ФМФИБ си запазва правото да измени настоящата Методика, в случай, че настъпят изменения в съответното законодателство в областта на държавните помощи.